

Berättat av **Evert Norén** i Håsjö:

Kronan köpte ett större hemman i Östansjö by omkring 1670. Där inrättades ett furirboställe för Refsunds kompani, där knektar och fältjägare som saknade ett eget hem fick tillbringa sin tid mellan perioder för inkallelse.

Förste man för stället kallades för förriddare. I regel var det någon adelsman från södra Sverige som var innehavare av den sysslan. Namn som Hof, Dretz och Schening var några av förriddarna. Att de här männen var betydande personer förstår man av att den första bänkraden i Håsjö gamla kyrka var avdelad för dessa stånds personer.

Vid samma tid fanns en arrendator som hade till uppgift att sköta om jord och skog. Han kallades för lantbonde. Erik Kämpe hette den man som innehade den här sysslan.

Från Ragundatrakten kom en ung fältjägare vid namn Nils Olof West, död 1814, och som tillbringade sin lediga tid på detta ställe. Eftersom han hade skaffat sig en fästmö och därigenom villa komma över ett torp blev han av Erik Kämpe rekommenderad att besöka Erik Svensson i Håsjö by. Vid det första besöket blev han nekad arrende men när sedan Svensson fick reda på att West och hans blivande hustru var duktiga arbetare med erfarenhet från jordbruksarbete blev han kallad till Svensson igen en sommar. Torpstället låg på Kälsjö-ön. West startade sedan med byggnationer och byggde boningshus, djurstallar, härbren, en större loge, lador och jordkällare. Vidare byggde han en kvarn med några grannars hjälp vid Kälån. Makarna West flyttade någon gång på 1800-talet till en dotter som var gift i Helgum, men de trivdes inte utan återkom till ön efter några år. Ytterligare efter några år flyttade en Kälsjöbo vid namn Arvid Lindström med hustru och två barn till ön. Paret begav sig den 2:a december 1906 på vandring över sjön mot Tallnäset. Men cirka 100 meter hemifrån föll paret i en vak. Arvid Lindström lyckades få upp sin hustru på isen men omkom själv. Vid draggning visade det sig vara 30 alnar djupt på olycksplatsen (en aln är 60 cm).

Hustrun och barnen flyttade sedan därifrån. En tid därefter flyttade en familj, Manne Lidström från Mörtsjön till ön. Familjen bestående av makar och sju flickor utvandrade till Amerika med undantag av en flicka. Hon stannade kvar och bosatte sig i Hammarstrand. Hon gifte sig med en Selling. Tre av systrarna som utvandrade besökte sin barndoms ö. Den ena yttrade när hon stod på en klippa som finns på ön. – Den här platsen glömmer jag aldrig.